

Årsberetning 2023 og midtvejsevaluering

Indhold

Resumé	2
Indledning	4
Baggrund	4
Overblik over indsats	5
Dataindsamling	5
Målgruppe	6
Indsatser	7
Frivillige familievenner	7
Legegryden	8
Bogpakker fra Ringsted Bibliotek	8
Handyvenner	8
Brobygning til støtte i civilsamfundet og kommunen	9
Implementering	10
Synlighed	10
Velforberedte familievenner	11
Match mellem familie og familieven	12
Etablering af netværk for frivillige sociale organisationer og kortlægning af tilbud til børnefamilier	12
Etablering af samarbejde med fagpersoner, der arbejder med børn og familier	13
Familiernes vej til HOME-START	14
De familier vi støtter	15
Hvad efterspørger familierne	17
Hvad har familierne fået ud af at få en familieven?	19
Et pusterum i en svær periode	19
Mere glæde i hverdagen	20
Masser af positiv kontakt i forløbet	21
Et vendepunkt	22
En ny blivende relation	23
En livline – når man ikke har andre	24
Hvad er afgørende for succes i Ringsted?	25
At familierne har lyst til at få støtte fra HOME-START	25
At bede om hjælp skaber håb	26
At der er fokus på familiens ønsker og behov	26
At familievennen også får noget ud af forløbet	27
At familievennerne føler sig 'godt klædt på' som frivillig familieven	27
At opgaven er afgrænset	28
At man altid kan få støtte fra koordinatoren	28
At det er familiens eget ønske	28
Om vores frivillige familievenner	29
Bilag 1	30
Casefortællinger og beregninger	30

Resumé

HOME-START er en veldokumenteret, velorganiseret, landsdækkende og verdensomspændende frivillig organisation, der støtter pressede småbørnsfamilier med mindst et barn under skolealderen. Europæiske og danske studier beskriver samstemmende, hvordan HOME-START medvirker til, at flere børn får en god begyndelse på livet gennem at forbedre børnenes trivsel og forældrenes kompetencer. På den korte bane giver HOME-START et pusterum, på mellemlang sigt giver indsatsen familierne overskud og selvtillid, og på lang sigt forebygges sammenbrud, familiekriser og mistrivsel hos børnene i familien. Det er denne viden, HOME-START Ringsted står på, og som denne årsrapport og midtvejsevaluering konkretiserer og uddyber.

Organisering i Ringsted

HOME-START Ringsted ledes af en frivillig bestyrelse på fem medlemmer med en formand, en kasserer og en børnesikkerhedsansvarlig. Bestyrelsen mødes 10 gange årligt og sikrer at afdelingen i det daglige lever op til organisationens værdier og principper.

For HOME-START er kvaliteten af indsatsen altafgørende. Derfor er det et krav fra landsorganisationen, at der er økonomi til at ansætte mindst én lokalkoordinator med den nødvendige uddannelse og erfaring. Koordinatoreren besøger familier og frivillige, uddanner de frivillige, sikrer kvalificerede match og følger løbende op på både i forhold til familier og familievenner.

Hvad kan frivillighed?

I HOME-START Ringsted har vi ud over bestyrelsen forskellige slags frivillige, som hver især bidrager med det de gør bedst – familievenner, handyvenner og ambassadører. Vi har erfaret, at frivilligt socialt arbejde kan noget, som er svært at etablere i professionelle sammenhænge. Uformel omsorg baseret på engagement, livserfaringer og gensidighed samt ubureaukratiske procedurer, sammen med mulighed for at sætte ind tidligt og handle hurtigt, har vist sig at være afgørende for indsatsens succes. Det samme gælder den måde familievennerne møder familierne med ligeværd, ydmyghed, åbenhed og fortrolighed. Kvaliteter, der gør det muligt at udvikle trygge, venskabelige relationer, som kan gøre en forskel for en familie, som står i en presset livssituation. Med indførelse af Barnets Lov pr. 1. januar 2024 er denne viden nu også blevet omsat i lovgivning, så der fremadrettet skal sættes penge af på det kommunale budget til frivillige sociale indsatser inden for børne- og ungeområdet.

Vores erfaringer i Ringsted

HOME-START bygger på et stærkt og velafprøvet koncept, hvor familievennen kommer på besøg i hjemmet hos en familie to timer om ugen i mindst seks måneder. Samtidigt er det muligt at forme indsatsen lokalt, alt efter hvad familierne efterspørger fx netværksskabende aktiviteter som Legegryden.

Vi har fulgt familier og familievenner i perioden og har erfaret, hvilken forskel en frivillig familieven kan gøre med blot 2 timer om ugen. For familierne er det ikke kun ekstra tid og ekstra hænder i hverdagen, men også et håb og noget at se frem til i en presset hverdag. Forældre beskriver samstemmende, at den frivillige har fungeret som et energiboost i en svær periode i deres liv, hvor hverdagen har været presset eller ensom.

I Ringsted modtager vi henvendelser af mange forskellige slags familier. Familierne, der har modtaget støtte fra HOME-START, udgør således en mangfoldig gruppe, som i øvrigt afspejler de øvrige familier som bor i Ringsted by, Ringsted Syd, Benløse og de 10 landsbyer både hvad angår etnisk oprindelse og socioøkonomiske forhold. Nogle af kommunens mange tilflytterfamilier mangler netværk tæt på, de kan trække på, når kriser opstår i familielivet uanset om det skyldes fødselsdepression eller et barn med særlige behov.

Om familierne

I 2023 har vi hjulpet 25 familier og har været i kontakt med 29 familier. Der har fra 2021-2023 været konstant efterspørgsel på at få en frivillig familieven. Der har i hele perioden være ca. 10 familier på vores ønskeliste til at få en familieven.

Antallet af forældre, som beskriver psykiske udfordringer, har i perioden været stigende og udgør en udfordring i over halvdelen af familierne. Knap halvdelen af forældrene fortæller desuden, at de har et eller flere børn med særlige behov. Familierne beskriver et kontinuum af udfordringer, som presser dem i hverdagen. Nogle familier oplever afgrænsede midlertidige udfordringer, og stadig flere står i en fastlåst, kompleks og uoverskuelige livssituation. Den overvejende del af familierne, på tværs af livssituationen og udfordringer, beskriver derudover et manglende sikkerhedsnet og mennesker i deres nærhed, de kan trække på, når der er behov.

Der ses desuden en stigende tendens til, at flere familier også efterspørger koordinatorstøtte med alt fra digitale udfordringer og henvendelser til myndigheder til anden frivillig hjælp.

Familiernes udbytte

Mange forældre beskriver, at den frivillige har fungeret som et energiboost, et vendepunkt og som et lys i en svær periode i deres liv. Familien oplever at have en livline og henad vejen at få det nødvendige overskud til at kunne stå på egne ben og tage styringen af eget og familiens liv.

Flere familier beskriver, at det var familievennen, der hjalp dem med at komme ud på den anden side af en krise, eller hjalp dem med at undgå et sammenbrud.

Når forløbene bliver afsluttet, beskriver de allerfleste familier også, at de står et andet og bedre sted. Nogle familier oplever derudover, at de har fået en ny betydningsfuld og varig relation.

Støtten har i flere tilfælde medvirket til at understøtte fastholdelse af job, påbegyndelse af uddannelse, eller at forældrene vender godt tilbage til hverdagen uden for hjemmet efter fx en svær barsel, psykiske udfordringer eller en længerevarende sygemelding.

Ringsteds udbytte

HOME-START bidrager til at løse problemer, før de udvikler sig og kræver professionelle og mere indgribende sociale foranstaltninger og ved behov at bygge bro til eller komplementere fagprofessionelle tilbud i kommunen til både børn og deres familier. HOME-START bygger desuden bro til andre frivillige sociale organisationer, når familierne "vokser ud af" HOME-START, eller har brug for et andet frivilligt tilbud end det HOME-START kan tilbyde.

Som bilag til midtvejsevalueringen er desuden medtaget fire casefortællinger med efterfølgende økonomiske beregninger, der sandsynliggør, at der blot skal enkelte succesfulde HOME-START indsatser til, for at ikke blot den menneskelige investering, men også "den økonomiske investering" kommer mangefold igen.

Indledning

Den 7. december 2020 vedtog byrådet en 4-årig bevilling til etablering af HOME-START efter indstilling fra Den Sociale Investeringsfond (SIF). SIF løfter grundfinansieringen fra 1. maj 2021 til 1. maj 2025, idet HOME-START Ringsted først kunne begynde sit arbejde 1. maj 2021 som følge af Covid-19. Denne årsberetning og midtvejsevaluering evaluerer 2023 og samler samtidig op på HOME-START's resultater i perioden fra maj 2021 til januar 2024.

Baggrund

Lokalbestyrelsen konstituerede sig med Anne Marie Østergaard som formand, Rikke Falkenberg som næstformand, Dorte Andersen som børnesikkerhedsansvarlig og Finn Sørensen som kasserer og annoncerede efterfølgende etableringen af afdelingen i pressen. På generalforsamlingen i marts 2023 er Rikke Falkenberg udtrådt af bestyrelsen og er i stedet blevet vores ambassadør. Anette Sommer og Anette Demuth er trådt ind i bestyrelsen, og Finn Sørensen er nu både foreningens næstformand og kasserer.

Lokalafdeling ansatte pr. 1. maj 2021 Camilla Brandi Anshøj som lønnet koordinator med 27 timer ugentlig. Camilla uddanner de frivillige familievenner, sikrer gode match mellem familierne og familievennerne samt sørger for den øvrige daglige drift af afdelingen. Lidt forenklet støtter Camilla de frivillige, så de frivillige kan støtte forældrene, så forældre kan støtte deres børn.

Udover grundfinansieringen fra SIF, modtager HOME-START støtte fra kommunens §18-midler samt donationer fra lokale foreninger. Som et nyt tiltag er det netop blevet muligt at tegne et medlemskab i HOME-START og på den måde støtte op om organisationens værdier og virke¹. Vi er også blevet §8a-godkendt, hvilket betyder, at donationer fremadrettet er fradragsberettigede².

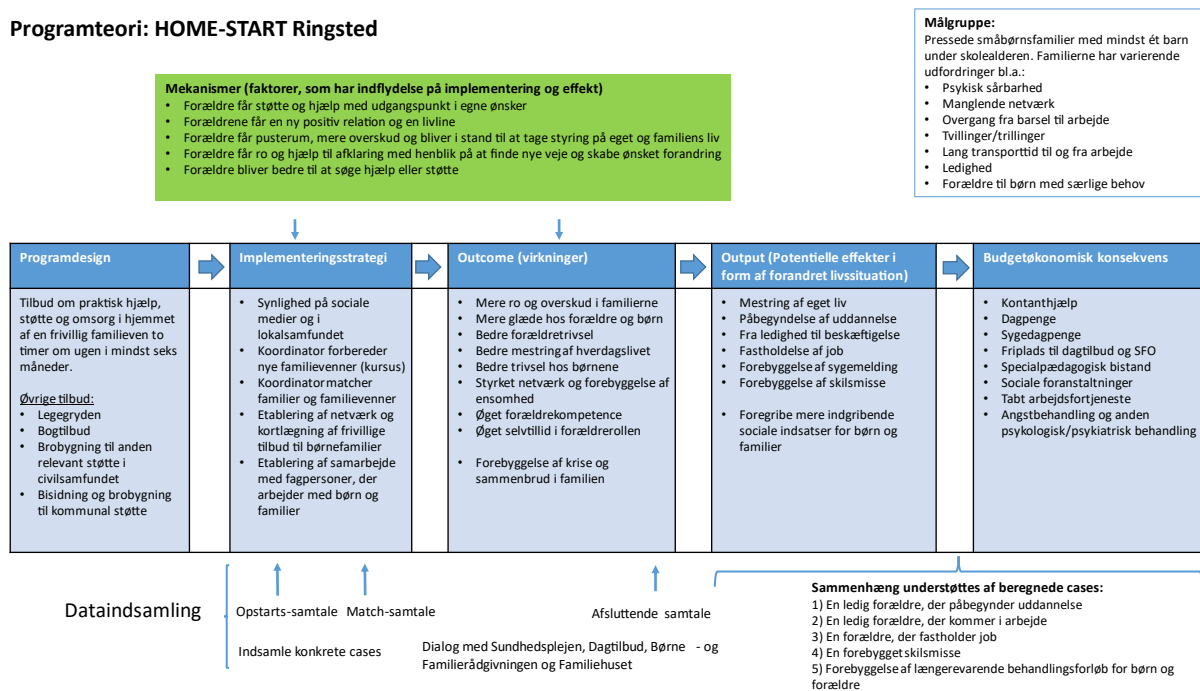
¹ <https://home-start.dk/bliv-medlem-af-home-start-familiekontakt/>

² <https://home-start.dk/stoet-home-start-familiekontakt-med-en-donation/>

Overblik over indsats

HOME-START's programteori er udarbejdet i samarbejde med Den Sociale Investeringsfond. Programteorien giver et fælles afsæt og et overblik over HOME-START's arbejde og udgør bagtæppet for midtvejsevalueringens dokumenterede virkninger og potentielle effekter – hvad der virker, hvorfor og i hvilke sammenhænge det virker.

Programteori: HOME-START Ringsted

Dataindsamling

Et HOME-START forløb begynder og afsluttes med, at familien får besøg af familieven og koordinator. Mange af citaterne i midtvejsevalueringen er uddrag fra afslutningsbesøg i 2023, hvor familien, familievennen og lokalkoordinatoren i fællesskab evaluerer forløbet og kaster lys over den forskel, forløbet har medvirket til. Med virkning fra december 2023 er der udarbejdet et digitalt evalueringsskema, som familien anonymt kan udfylde på en iPad under afslutningsbesøget. Der er i marts 2024 ikke indsamlet nok data til at kunne bevare familiens anonymitet, hvorfor disse data først vil indgå i vores dataindsamling for 2024.

I efteråret 2023 var vi på evalueringsbesøg hos Sundhedstjenesten, Børne- familieafdelingen og Familiehuset, hvor vi drøftede deres oplevelser med HOME-START, fik positiv respons og ideer til nye initiativer fx en digital "informationspakke", som de professionelle kan plukke af, når de skal informere om HOME-START.

Målgruppe

HOME-START støtter pressede småbørnsfamilier med mindst ét barn under skolealderen, som er bosiddende i Ringsted Kommune. Det er desuden en forudsætning, at familierne selv ønsker en hjælpende hånd.

Vi bruger ofte betegnelsen ”pressede småbørnsfamilier”, da familierne i Ringsted er en meget mangfoldig gruppe. Alle har de dog til fælles, at der er noget i deres hverdag, der udfordrer dem. F.eks.:

- Psykisk sårbarhed hos forældrene angst, depression, ADHD, PTSD m.m.
- Manglende netværk som kan hjælpe, støtte og aflaste
- Oplevelsen af ensomhed og isolation
- At have et barn med særlige behov
- Langvarig sygdom fx på grund af stress eller depression
- En udfordrende overgang fra barsel til arbejde
- En stram økonomi
- Alvorlig sygdom eller en anden alvorlig hændelse i familien
- Ledighed og svært ved at komme på ud på arbejdsmarkedet
- En følelse af utilstrækkelighed
- At være aleneforælder med flere børn
- At have fået tvillinger eller trillinger
- Svært ved at få hverdagen til at hænge sammen fx pga. arbejde, lang transporttid eller studie.

”Jeg er blevet alene med tre skønne unger og læser samtidigt på et krævende studie. Det er svært for mig at få hverdagen til at hænge sammen med transporttid, konstant sygdom, lektier og eksamener. Desværre bor min familie langt væk, så jeg har ikke så meget hjælp i hverdagen” En mor

”Vi har været igennem en svær tid, da vores ene barn har nogle særlige behov, som kræver meget af os. Det helt utænkeligt at tage ud af huset sammen med dem, så vi er altid bare hjemme. For nogle måneder siden var jeg sygemeldt med stress, men nu er jeg tilbage på arbejdet.” En mor

Indsatser

HOME-START er en veldokumenteret, velorganiseret og landsdækkende frivillig social indsats. HOME-START Danmark har afdelinger i 16 kommuner og er desuden en del af det internationale netværk HOME-START World Wide, som findes i 24 lande. Europæiske og danske studier beskriver samstemmende, hvordan HOME-START medvirker til, at flere børn får en god begyndelse på livet gennem at forbedre børnenes trivsel og forældrenes kompetencer³. På den korte bane giver HOME-START et pusterum, på mellemlang sigt giver indsatsen familierne overskud og selvtillid, og på lang sigt forebygges kriser og sammenbrud⁴. Follow-up-studier dokumenterer, at den positive effekt varer ved efter 10 år. Det er denne generaliserede viden, etableringen af HOME-START i Ringsted står på, og som midtvejsevalueringen konkretiserer og dokumenterer, samtidig med at nye forståelser og muligheder har vist sig.

Frivillige familievenner

Vores primære tilbud er støtte, venskab og praktisk hjælp til småbørnsfamilier under pres med mindst et barn under skolealderen. Støtten gives af de frivillige familievenner, som kommer hjem til familierne to timer om ugen i mindst et halvt år eller så længe, der er behov. Familievennerne møder familierne med medmenneskelig omsorg og danner positive og gensidige relationer.

Familier, der ønsker støtte fra HOME-START, får besøg af vores lokalkoordinator, Camilla, som spørger til familiens behov og ønsker. Familien og familievennen får lejlighed til at møde hinanden, inden de selv vælger, om de vil forsætte i et forløb sammen. Familien må gerne sige nej, hvis man ikke oplever, der opstår god kemi i mødet. Lokalkoordinatoren vil så forsøge at finde en anden familieven, der matcher familiens ønsker.

Det, familierne ønsker hjælp til, er meget forskelligt og forandrer sig ofte i løbet af indsatsen, og efterhånden som relationen udvikler sig. Hjælpen kan f.eks. bestå af praktiske gøremål som vasketøj, madlavning til fryseren, det kan være spil/leg med børnene, en tur på legepladsen, eller det kan være snak om sorger og glæder, hjælp til at læse og udfylde papirer, hjælp til netværk i lokalsamfundet og meget, meget andet. Støtten er respektfuld i forhold til familiens integritet og ønsker.

"Jeg håber I finder masser af nye familievenner, så der er flere familier som os, som kan få deres helt egen 'Hanne'." En mor

Familievennerne er typisk selv forældre, der har fokus på at give forældrene overskud til selv at mestre hverdagen, overkomme udfordringer og finde bæredygtige løsninger, der øger trivslen og medvirker til at give børnene en sund udvikling. Indsatsen har på den måde fokus på 'hjælp til selvhjælp' med henblik på at forebygge sammenbrud, familiekriser, isolation og dermed mistro hos børnene i familien.

Vi har fra begyndelsen haft fokus på at skabe et fællesskab for de frivillige, hvor man lærer nye mennesker at kende, får mulighed for at udveksle erfaringer og blive inspireret fx vores cafearrangementer samt

³VIVE (2022): "Betydningen af HOME-START Familiekontakt En kvalitativ evaluering af HOME-START i Tønder."

SFI 16:13 (2016): "Effektfulde indsatser i boligområder til at øge børns trivsel og forbedre forældres kompetencer."

Evaluering af HOME-START (2014): <https://home-start.dk/wp-content/uploads/2021/08/Epinion2c-kort-version-1-12.pdf>

⁴ Children and Youth Services Review 35 (2015): "Changes in parenting and child behavior after the Home-Start family support program. A 10 years follow up."

invitation til at deltage i sociale arrangementer, som vores sommerferie- og julearrangementer. Vores frivillige er i høj grad drevet af meningsfuldhed, et stort hjerte og den gensidighed, der opstår mellem den frivillige og familien.

Ud over vores frivillige familievenner, har vi flere andre tilbud, som bestyrelsen og koordinator har udviklet og sat i søen, efterhånden som vi har iagttaget behov på tværs af familierne.

Legegryden

Legegryden er et samværstilbud for familier, som vi etablerede i 2022. Idéen kom fra en familie, som efterspurgte mere netværk i Ringsted. Samtidig er der flere familier, som giver udtryk for, at de har svært ved at

"Jeg har været MEGET glad for at komme i Legegryden. Jeg er faktisk gået hen og blevet veninde med en af de andre mødre." En mor

deltage i andre sociale arrangementer uden støtte. Legegryden er en hyggelig eftermiddag fra kl. 16.30-18.30 for børn, forældre og frivillige familievenner mellem 6 til 8 gange årligt, hvor der bliver leget, snakket, spist og måske dannet nye netværk. Det er bestyrelsen, der står for arrangementet.

Der kan deltage op til 30 børn og voksne i Legegryden. Flere familier har været glade for at kunne deltage i Legegryden, imens de har ventet på at få en familieven, andre er kommet hver gang sammen med deres familieven, ligesom flere familier gerne vil forsætte i Legegryden, også efter deres forløb med familievennen er afsluttet.

Bogpakker fra Ringsted Bibliotek

Ringsted bibliotek og HOME-START Ringsted har indgået en samarbejdsaftale om bogtilbud til vores familier. Familierne får mulighed for at låne en bogpakke på særlige vilkår – med længere lånetid og uden gebyrer. Ønsker familien en bogpakke, sammensætter børnebibliotekaren en pakke på 8-10 bøger, som er tilpasset barnets alder og interesser. Familievennen både henter og afleverer bøgerne på biblioteket.

Handyvenner

En frivillig handyven er en mand eller kvinde med hænderne skruet rigtigt på, og som har lyst til at bruge 2 timer om ugen på at hjælpe vores småbørnsfamilier. Tilbuddet blev sat i søen, da en familie beskrev, at rod, fyldte flyttekasser og ufærdige projekter var noget, der stressede dem i hverdagen.

En handyven hjælper fx med at hænge en hylde op, lappe en barnevogn, tømme flyttekasser, men kommer også gerne flere gange for at hjælpe far eller mor godt i mål med et projekt. Vores handyvenner har været på kursus på lige fod som de øvrige familievenner.

Brobygning til støtte i civilsamfundet og kommunen

Når det er relevant, oplyser koordinator eller familievennen familierne om lokale tilbud og muligheder – både fra andre civilsamfundsorganisationer og Ringsted Kommune. I den forbindelse er HOME-START tovholder på en elektronisk oversigt over tilbud til børnefamilier i Ringsted, da vi og vores frivillige oplevede, at vi manglede et sådan overblik. Oversigten opdateres løbende af HOME-START's koordinator⁵.

"En mor fortalte, at hun var blevet inviteret til et forældrekursus i dagtilbuddet, men at hun ikke havde lyst til at deltage. Så fortalte jeg om en anden familie som har haft en god oplevelse med at deltage i COP-P, og om de tanker de havde gjort sig. Moren fortalte efterfølgende, at hun endte med at tage af sted." Lokalkoordinator

Koordinatoren fungerer desuden som bisidder, når familier ønsker det.

Hvis en familie står i en kompleks livssituation, samarbejder HOME-START gerne med andre involverede parter, men altid efter aftale med og under forudsætning af familiens accept.

HOME-START underretter relevante myndigheder, hvis det er nødvendigt for at beskytte et barn, og som hovedregel i samarbejde med forældrene.

TILBUD TIL BØRNEFAMILIER	
➔ RINGSTED	
Venter barn	1
Venskabelige frivillige	1
Fællesskaber	2
Oplevelser	3
Rådgivning og forløb	4
Økonomi	6
Julehjælp	7
Mad og spisning	8
Hjælp og fællesskab på nettet	9
Fritid	10

⁵ <https://home-start.dk/tilbud-i-ringsted/>

Implementering

Synlighed

Som ny organisation i Ringsted er vi afhængige af, at så mange som muligt har kendskab til vores organisation og vores arbejde - både familier, fagpersoner, potentielle frivillige, foreninger og borgere i Ringsted. Alle årene har vi prioriteret aktiviteter, som har gjort os synlige på de sociale medier og i lokalsamfundet. Hvert år har vi deltaget i Ringsted Børnefestival, Ringsted Natten m.m. Og der har løbende været artikler om vores arbejde i Lokalbladet og Dagbladet.

I løbet af 2023 har flere familier og frivillige hørt om HOME-START gennem familie, venner og andre lokale organisationer. Vi er således blevet synlige for flere, men det kræver en kontinuerlig indsats at udbrede kendskabet til HOME-START, da vi løbende har behov for at nye frivillige melder sig. I slutningen af 2023 har vi haft fokus på mere analog synlighed, ved bl.a. at hænge løbesedler op, hvor potentielle frivillige færdes.

Synlighed				
Småbørnsfamilier	Potentielle frivillige familievenner	Fagpersoner og Ringsted Kommune	Andre organisationer	Borgere i Ringsted
- Sociale Medier - Deltagelse ved Ringsted Natten, Børnefestival m.m. - Trykte medier - Postkort og plakater - Anbefaling fra fagpersoner	- Sociale Medier - Deltagelse i Ringsted Natten og Frivillig fredag - Trykte medier - Postkort og løbesedler - Ambassadører fortæller om vores arbejde - Anbefalinger fra frivillige - Fælleskabsby.dk	- Halvårlige møder med børnecenterchefen - Deltagelse i netværksmøder for frivillige sociale organisationer og dialogforum for socialt udsatte - Oplæg og dialog på personalemøder i Børnecenteret - Sociale Medier - Deltagelse i lokale arrangementer	- Deltagelse i lokale netværk - Oplæg om vores arbejde fx Rotary og Lions - Tager initiativ til fælles arrangementer fx uddannelse for frivillige - Deltagelse i følge-gruppe for Fællesskabsby Ringsted	- Sociale Medier - Artikler i trykte medier - Postkort og plakater - Ambassadører fortæller om vores arbejde - Deltagelse ved Ringsted Natten, Børnefestival og Frivillig fredag

[Facebook](#) er vores primære platform på de sociale medier⁶. I maj 2021 oprettede vi en side, som ved udgangen af 2023 havde 638 følgere. I perioden 2021-2023 har vi øget antallet af opslag, og personer, som har set vores indhold, er øget betragteligt. Nogle opslag er målrettet rekruttering af frivillige, andre målrettet familier, fagpersoner eller borgere i Ringsted.

SoMe	2021	2022	2023
Antallet af personer som har set vores indhold på Facebook	32.928	31.772	44.082
Antal opslag	90	91	150
Personer som synes godt om vores Facebookside	318	501	638

⁶ <https://www.facebook.com/HomeStartRingsted>

Velforberedte familievenner

Vores primære tilbud er de frivillige familievenner, som hver uge besøger en familie to timer om ugen. Derfor er vores koordinators arbejde med løbende at rekruttere nye familievenner en meget vigtig opgave. Familievennernes muligheder og ønsker er meget forskellige, og samtidig afhængig af deres øvrige livssituation – om de fx fortsat er på arbejdsmarkedet. Familievennerne er det meste af tiden matchet med en familie, men flere vælger at holde en kortere eller længere pause efter et forløb med en familie, til de igen har tid og overskud til at være noget for en ny familie. Andre har knyttet venskabelige bånd med deres familie, som de fastholder, også efter forløbet i HOME-START er afsluttet. Derfor er det nødvendigt hele tiden at søge efter nye frivillige, efterhånden som nye familier henvender sig og kommer på vores ønskeliste.

Vores familievenner er helt almindelige mennesker aktuelt i alderen 25-78 år, som gerne vil gøre en forskel for en familie. Nogle kan selv huske, hvordan det var selv at være en presset småbørnsfamilie, andre er drevet af lysten til at være sammen med børn eller blot det meningsfyldte i at gøre en forskel med det, familien selv ønsker hjælp til.

Alle familievenner får besøg af koordinatoren i eget hjem og inviteres herefter på et forberedelseskursus for nye frivillige familievenner. I 2024 er arbejdet med at rekruttere nye frivillige intensiveret, og nye metoder er taget i anvendelse, idet vi lige som flere andre frivillige sociale organisationer har haft en betydelig nedgang i antallet af frivillige, som har gennemført forberedelseskurset, og derefter er parate til at blive matchet med en af familierne på ønskelisten.

Kurset i HOME-START er en vigtig forudsætning for indsatsens succes. Empowerment og recovery udgør det teoretiske afsæt, når en frivillig efter endt kursus møder en familie med den nødvendige respekt, omsorg og positive forventninger - og altid med udgangspunkt i familiens ønsker og behov og med sigtet om hjælp til selvhjælp. Kurset er et læringsrum, hvor deltagernes egne livserfaringer gennem dialog sættes i relation til HOME-START's værdier og praksis.

På kurset arbejdes der på forskellig vis med følgende temaer:

- Om HOME-START – vores værdier, principper og praksis
- At være frivillig familieven
- Fortrolighed
- Børnesikkerhed og underretningspligt
- Grænser – både familiens og ens egne
- De småbørnsfamilier vi støtter
- Forældreskab i dag
- Fællesskab og netværk
- Respekt og ligeværd
- Hjælp til selvhjælp
- Glæder i hverdagslivet
- Besøg hos familien

Under kurset lærer koordinator desuden familievennerne godt at kende og får indblik i styrker, muligheder og ønsker, som anvendes når den enkelte familieven skal matches med en familie. Kurset klæder familievennerne godt på til den nye rolle som frivillig familieven i en families private hjem, og til de værdier, som HOME-START står på, med de dilemmaer og udfordringer, dette kan skabe. Under kurset har koordinator også mulighed for at stoppe samarbejdet med en familieven, hvis personen ikke bliver klar til at træde ind i den nye rolle som familieven.

Udover at have gennemført forberedelseskurset, indhentes der en børneattest, inden den frivillige matches med en familie.

Match mellem familie og familieven

Matchet mellem familie og familieven er centralt for familiens muligheder for positive forandringer. At lave et match, som er gensidigt berigende, kræver et grundigt forarbejde. Koordinatoren besøger familien i deres hjem for at opnå en nuanceret forståelse af familiens ønsker og behov, inden der iværksættes et reflekteret match, som også bygger på et godt kendskab til familievennernes individuelle styrker og ønsker. Koordinator følger forløbet tæt særligt i begyndelsen, og følger løbende op. De allerfleste match har været en succes. I de ganske få tilfælde, hvor matchet alligevel har vist sig ikke at fungere efter hensigten, er forløbet sjældent kommet ordentligt i gang. Koordinator afslutter forløbet med både familie og familieven, og familien kommer igen på ønskeliste til en ny familieven.

Etablering af netværk for frivillige sociale organisationer og kortlægning af tilbud til børnefamilier

I 2022 tog HOME-START, Red Barnet og Børns Voksenvenner initiativ til at danne et netværk af de frivillige sociale organisationer i Ringsted, der havde børn og deres familier som målgruppe. Vi oplevede, at vi havde behov for at vide mere om hinandens tilbud, så vi kunne hjælpe børn og familier videre, når henvendelser faldt uden for den enkelte organisations målgruppe eller som et supplement til allerede etablerede indsatser. I 2023 har HOME-START hjulpet familier videre til andre sociale organisationer, når indsatsen hos HOME-START er afsluttet, eller børnene er vokset ud af HOME-START og er blevet skolebørn.

Netværket består aktuelt af følgende organisationer:

- HOME-START
- Red Barnet
- Røde Kors

- Ringsted Krisecenter
- Børns Voksenvenner
- Bydelsmødre
- Mødrehjælpen

I møderne i 2023 deltager nu også en repræsentant fra Børnecenteret for at styrke dialogen mellem de frivillige organisationer og Børne- og Skolecenteret. Frivillighedskonsulenten indkalder til møderne og fungerer som referent. Formanden fra HOME-START er mødeleder.

I lighed med HOME-START havde de øvrige sociale organisationer også erfaret, at de savnede et opdateret overblik over, hvilke frivillige sociale indsatser der fandtes, hvilke muligheder der var for at søge om hjælp m.m. I den forbindelse tog HOME-START stafetten med at få etableret en elektronisk oversigt over tilbud til børnefamilier i Ringsted⁷. Oversigten er fast punkt på vores netværksmøder, så der altid ligger en opdateret udgave tilgængelig. Også fagpersonerne i Ringsted Kommune giver udtryk for, at de har stor glæde af oversigten. Der arbejdes på, at alle kommunale tilbud og muligheder målrettet børn og deres familier uden forudgående visitation også kommer på listen, og at den også er at finde på kommunens hjemmeside.

Etablering af samarbejde med fagpersoner, der arbejder med børn og familier

Fagpersonerne er vigtige samarbejdspartnere for HOME-START. Vi er afhængige af, at disse har et godt kendskab til HOME-START's indsatser, og på den måde kan medvirke til at informere familierne om HOME-START. Vi har fra etableringen prioriteret samarbejdet og hvert år deltaget på personalemøder i Sundhedstjenesten, Børne- og Familierådgivning, Familiehuset og på et dagtilbudsledermøde. Det er afgørende, at familierne selv ønsker hjælp, hvorfor det er vigtigt, at familierne tager den første kontakt. Men vi oplever, at fagpersonerne er gode til at assistere de forældre, som ønsker hjælp eller støtte til den første kontakt.

I løbet af 2023 har vi igen været på besøg hos Sundhedstjenesten, Børne- og Familierådgivningen, Familiehuset og på et dagtilbudsledermøde. Ud over at informere om igangværende og nye tiltag havde dialogen fokus på at evaluere samarbejdet og HOME-STARTs arbejde. Under besøgene gav særligt sundhedsplejerskerne og socialrådgiverne udtryk for, at de havde fortalt familier om HOME-START. Enkelte familiebehandlere og dagtilbudsledere havde også gjort opmærksomme på HOME-START.

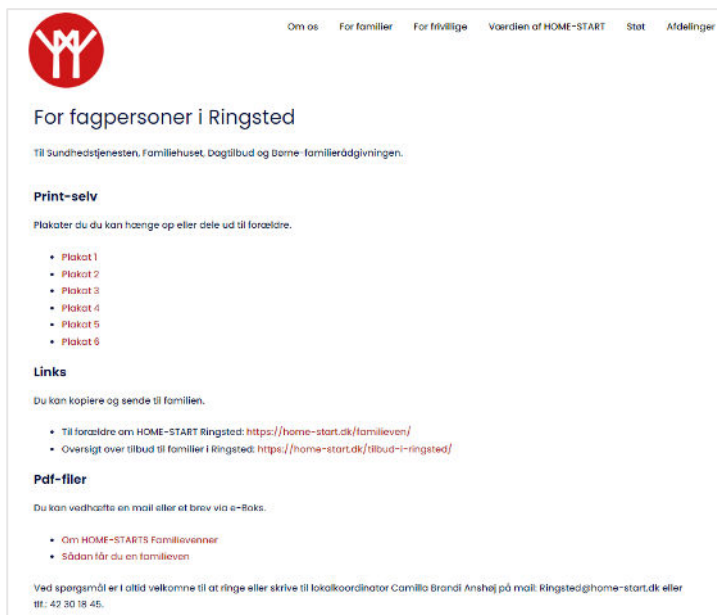
Fagpersonerne havde også mulighed for at komme med feedback til det materiale om HOME-START, de giver til familierne. Her blev det tydeligt, at der er meget stor forskel på, hvad de forskellige faggrupper har brug for. Fx bruger sundhedsplejerskerne primært vores postkort til forældre. Dagtilbuddene bruger vores print-selv-plakater, og sagsbehandlere efterspurgte mere digitalt materiale, som de kan sende til familier via e-Boks. I efteråret 2023 blev der udviklet nyt digitalt materiale, som nu ligger samlet på vores hjemmeside, udelukkende målrettet fagpersoner i Ringsted.

⁷ <https://home-start.dk/tilbud-i-ringsted/>

Familiernes vej til HOME-START

Som beskrevet er særligt sundhedsplejerskerne gode til at fortælle småbørnsfamilier om muligheden for at få en frivillig familieven. Sundhedsplejerskerne uddeler typisk HOME-START postkort til familierne. Derudover er familiebehandlere, sagsbehandlere og nogle af lederne og medarbejderne i dagtilbuddene gode til at fortælle om HOME-START, ligesom flere dagtilbud har hængt vores plakater op.

Under vores evalueringsbesøg hos fagpersonerne i 2023 blev digitalt materiale om HOME-START efterspurgt. I den forbindelse har vi udviklet en digital pakke, som alle fagpersoner frit kan tilgå på vores hjemmeside.⁸

Hvor har familien hørt om HOME-START	2022	2023
Sociale Medier	8	2
Sundhedsplejerske	7	7
Dagtilbud	6	2
Familiehuset	3	1
Frivillige tilbud eller foreninger i Ringsted	3	4
Trykte medier	3	1
Børnefamilieafdelingen	2	3
Anden HOME-START afdeling	2	2
Jordemoder	1	0
Familie, venner og bekendte	-	3
Andet (arbejdsgiver, mødt os til arrangementer, anonym telefonrådgivning)	-	6

⁸ <https://home-start.dk/fagperson/>

Flere familier fortæller, at de har hørt om HOME-START på flere måder, inden de kontakter os. Fx har de set os på Facebook og hørt om os fx i dagtilbuddet. I 2022 har familierne især hørt om HOME-START fra de sociale medier, sundhedsplejersken og dagtilbuddet.

I 2023 er det fortsat sundhedstjenesten, som er den faggruppe, der hyppigst har succes med at sende familier videre til HOME-START. Samtidig ser vi en tendens til, at familierne i højere grad hører om HOME-START gennem deres netværk fx familie, venner, arbejdsgiver og andre frivillige organisationer.

De familier vi støtter

De familier, vi støtter, er en mangfoldig gruppe med meget forskellige socioøkonomiske forhold. Nogle familier oplever afgrænsede midlertidige udfordringer, og andre står i en kompleks og uoverskuelige livssituation.

"Det har været helt fantastisk at få Anja på besøg – at blive sendt i seng, og så vågne op til at den tre dage gamle opvask var taget, vasketøjet var lagt sammen og bedst af alt, så havde hun fået Conrad til at sove. Allerede dagen inden hun kom, så kunne jeg tænke "om 24 timer kommer Anja". Og så kommer der styr på alle de ting som man ikke har haft overskud til at ordne, men som har fyldt mentalt." En mor

Familierne beskriver et kontinuum af udfordringer, som presser dem i hverdagen. Nogle familier har fået flerlinger eller er alene-forældre. Andre familier beskriver flere problemstillinger fx ensomhed, sygdom, børn med særlige behov, skilsmisse, angst og fødselsdepression. Den overvejende del af familierne, på tværs af livssituation og udfordringer, beskriver et manglende sikkerhedsnet og mennesker i deres nærhed, de kan trække på, når der er behov.

Der har siden etableringen været et stigende antal familier, der har fået hjælp i HOME-START. I 2023 har vi hjulpet 25 familier, som passer til vores måltal på mellem 25-30 familier afhængigt af kompleksitet og behovet for koordinatorstøtte.

De familier vi har støttet	2021	2022	2023
Familier	13	27	29
Forløb – match med familieeven og/eller koordinatorstøtte	8	21	25
Familier som har modtaget koordinatorstøtte	0	2	6
Gennemsnitlig længde på forløb	-	9 mdr.	8 mdr.
Familier på ønskelisten ved årets udgang	5	9	9

Tallene fra 2022 og 2023 har været forholdsvis stabile ift. antallet af familier og længden af forløbene som spænder fra 3 måneder til 15 måneder i varighed. Der ses en stigende tendens til, at flere familier efter-spørger koordinatorstøtte.

Om familierne	2021	2022	2023
Samlet antal forældre i familierne	13	46	50
Samlet antal børn i familierne	36	68	67
Børn Pr. familie	2,7 børn	2,5 børn	2,3 børn
Familier med børn med særlige behov	-	12 (45%)	11 (38%)
Familier med forældre som selv beskriver psykiske udfordringer	-	8 (30%)	15 (52%)
Enlige forældre	-	8 (30 %)	8 (28%)
Forældre som ikke er født i Danmark	-	9 (16%)	14 (28%)
Familier med flerlinger	-	3 (11%)	4 (14%)
Familier som bor i Ringsted by	-	18 (67%)	22 (76%)
Familier som bor i landområderne	-	9 (33%)	7 (24%)

Det gennemsnitlige antal børn pr. familie har i perioden være let faldende. Størstedelen af familierne er børnerige, men større tilgang af førstegangsforældre har fået tallet til at falde. Antallet af forældre som beskriver psykiske udfordringer har i perioden været stigende. Det drejer sig især om efterfødselsreaktioner, fødselsdepression, angst, stress m.v. En fortsat stor andel af forældrene fortæller desuden, at de har et eller flere børn med særlige behov. I 2023 har vi også set en øget tilgang af forældre, som ikke er født i Danmark.

Hvad efterspørger familierne

Langt de fleste familier beskriver, at de mangler hænder og timer for at få hverdagen til at hænge sammen. De fleste familier drømmer om en, som kan hjælpe til med børnene. Andre ønsker en, der fx kan rulle en tur med barnevognen, så der bliver plads til et bad eller en lur uden at skulle bekymre sig. Mange familier ønsker sig hjælp til flere ting i hverdagen. Erfaringen er desuden, at familiens ønsker og behov ændrer sig undervejs, og efterhånden som relationen til den frivillige udvikler sig.

"Jeg har lavet mange ting sammen med Merete. Vi har sorteret børnetøj, været på legeplads og jeg har været ALENE i bad. Men det bedste er vores snakke. Hun har bare lyttet - uden at dømme mig og uden et hav af 'gode råd'. Når Merete er taget hjem, breder der sig en helt særlige følelse i mig. En varm følelse af at dagen ikke havde lignet alle de andre dage. Jeg har haft et voksent menneske at snakke med, men også med et ekstra sæt hænder, så følelsen af at være frøken 50% kunne parkeres for en stund." En mor

Forældrenes ønsker til støtte	2022	2023
En voksen som der kan tage sig af børnene, så jeg/vi kan nå andre gøremål (hvile, bad, kærestetid, madlavning, rengøring, indkøb)	82% (22)	69% (20)
Samvær og hygge mellem, børn, forældre og familieven	63% (17)	62% (18)
Adskilt tid med et af børnene	56% (15)	55% (16)
En voksen at tale med om glæder og sorger	48% (13)	48% (14)
Praktisk hjælp (lave mad, rydde op, vasketøj og organisering)	48% (13)	38% (11)
Ture ud af huset (fx legeplads, skov eller gåtur med barnevogn)	41% (11)	31% (9)
Hente eller bringe børn	26% (7)	31% (9)
Støtte af koordinator (fx bisidning eller anden hjælp)	11% (3)	21% (6)
Forældresparring	11% (3)	-
Hjælp til at læse og udfylde papirer til det offentlige	-	11% (3)
Hjælp til at styrke det lokale netværk	7% (2)	3% (1)

Et stigende antal forældre har med årene efterspurgt støtte fra koordinatoren. Koordinatoren er også blevet kontaktet af fagpersoner, som inden for deres rammer ikke har haft mulighed for hjælpe en familie, med det familien har efterspurgt.

"Vi sover hele familien i et rum. Efter den lille er kommet til, så vækker hun ofte den store om natten. Vi kunne godt tænke os en større lejlighed, men jeg ved ikke hvordan man bliver opskrevet til en større lejlighed. Vi har prøvet at ringe til boligselskabet, men vi er ikke blevet opskrevet" En mor

Hvad har familierne efterspurgt koordinators hjælp til:

- Undersøgelse af optagelseskrav på uddannelse
- Navngivning af barn på Borger.dk
- Ansøgning om optagelse på uddannelse fx 9. klasse eller SOSU
- Ansøgning om SU
- Opskrivning på den digitale pladsanvisning
- Ansøgning om økonomisk friplads
- Støtte til kontakt med dagtilbud og indkøring
- Undersøge fritidstilbud til børn
- Ansøgning om økonomisk støtte fritidsaktiviteter (støtte til pulje til børns fritidsaktiviteter)
- Digital tilmelding af børn til forskellige fritidstilbud fx musikskole, gymnastik og svømning
- Bisidning i Familieretshuset
- At forstå rammerne i et dagtilbud
- Opskrivning til større bolig
- Kontakt til fagforening pga. manglende løn
- Ansøgning om opholdstilladelse
- Undersøge mulighederne for økonomisk hjælp til hjemmepasning
- Hjælp til at klage over dagtilbud
- Støtte til at udarbejde høringssvar til Familieretshuset

Alle punkterne repræsenterer en udfordring som en eller flere familier er stødt på, og som de har efterspurgt hjælp til. Det er udfordringer, som belaster, og som har vist sig at fylde i familiens hverdag, og som de af forskellige grunde ikke selv har været i stand til at kunne komme videre med.

"Jeg drømmer om at blive SOSU-assistent på et plejehjem, men jeg ved ikke hvordan" En mor

"Jeg vil gerne have at min datter går til svømning sammen med hendes veninder fra børnehaven. Man skal være hurtig, og jeg kan ikke finde hoved og hale i login, holdene, tiderne, dagene og betalingen." En mor

"På mandag starter jeg på min uddannelse. Min pige har fået plads i en vuggestue, men jeg har ikke hørt noget fra dem. Skal jeg bare dukke op? Eller kan du hjælpe med, hvad jeg gør?" En mor

Hvad har familierne fået ud af at få en familieven?

Mange forældre beskriver samstemmende, at den frivillige har fungeret som et energiboost og som et lys i en svær periode i deres liv, hvor hverdagen har været presset eller ensom. Når forløbene bliver afsluttet, beskriver de allerfleste familier, at de står et andet og bedre sted. Nogle familier oplever derudover, at de har fået en ny betydningsfuld og varig relation.

Et pusterum i en svær periode

De fleste familier fremhæver, at det vigtigste var, at de fik hjælp og støtte, lige da de havde brug for det. Mange familier beskriver, at det var familievennen, der hjalp dem med at komme ud på den anden side af en krise, eller hjalp dem med at undgå et sammenbrud. Flere familier beskriver, familievennen er et pusterum eller et afbræk i en presset, ensformig eller ensom hverdag. Det kan både dreje sig om at have et voksent menneske at snakke med, eller det afgørende kan være af mere praktisk karakter, hvor forælderen hviler, går i bad slapper af eller andet, imens familievennen får den lille til at sove og tager opvasken.

"Da Anna begyndte at komme hos mig, der fik jeg ikke altid så meget søvn om natten. Jeg gik alene hjemme med Milo hele døgnet rundt, så det har været fantastisk med et afbræk. Anna har hver gang taget Milo, så jeg har kunnet få sovet, hvilet eller lave andre ting. Nu er han startet i vuggestue og jeg er startet på arbejde, så nu ser vores hverdag helt anderledes ud. Jeg er så glad for vi fik Anna, da jeg havde brug for det." En mor

Når Merete er taget hjem, breder der sig en helt særlige følelse i mig. En varm følelse af at dagen ikke havde lignet alle de andre dage. Jeg har haft et voksent menneske at snakke med, men også med et ekstra sæt hænder, så følelsen af at være frøken 50% kunne parkeres for en stund." En mor

"Jeg havde ikke så meget overskud til Conrad, da han var helt lille. Der hjalp Solvej med at få tingene til at hænge sammen. Hverdagen kan stadig være presset, men vi er et helt andet sted nu." En mor

"Det har været en stor hjælp at få besøg af Lis. Jeg er vant til at have børn med over alt, når jeg vasker, laver mad, bader og går på toilet" En mor

Mere glæde i hverdagen

Forældre og familievenner beskriver, at besøgene skaber utroligt meget glæde for alle parter – besøgene giver både glædere børn, glædere forældre og glædere familievenner.

Mange forældre fortæller, at familievennen har været utroligt god til deres børn, og at børnene altid glæder sig til at familievennen kommer på besøg. Flere forældre beskriver også, at det har været skønt at se deres børn på ny gennem familievennens kærlige øjne, hvor familievennen har blik positive oplevelser og egenskaber, som hellers drukner i hverdagens praktik.

Omkring 40 % af familierne har et barn med særlige behov. Flere af disse forældre henvender sig, fordi de ønsker at glæde et eller flere af deres børn med lidt ekstra nærvær, da barnet med særlige behov fylder meget i deres hverdagen.

Besøgene skaber også glæde hos forældrene, som får mulighed for at fordybe sig i hverdagens gøremål, uden at de skal holde øje med babyalarm, søskendekonflikter eller et træt barn, som har brug for at sidde på armen. Særligt de forældre, som ikke har et stort netværk, beskriver, at det har været en stor glæde at have et andet menneske at dele hverdagens små glæder med.

I mange af de familier, hvor familievennen opnår en særlig god relation til børnene, forsætter relationen også ud over HOME-START forløbet.

"Han tog sit allerførste skridt imens vores familieven var hjemme hos os. Det var så dejligt at have en at dele den oplevelse med. Vi jublede sammen." En mor

"Jeg er rørt over alt det hun har gjort for os. Hun har været en ekstra voksen i vores børns liv, som har kunne give masser af kærlighed. Hun er så dejlig og rolig. Nede i børnehaven fortæller de, at børnene lyser helt op, når de ser hende." En mor

"Børnene glæder sig til hver tirsdag. Og de kan endda finde på at sige, at de savner Bodil." En mor

"Hvert besøg ryger lige ind på min 'karma-konto'. Når jeg gør noget godt for andre, så gør jeg også noget godt for mig selv. På et tidspunkt blev min egen familie ramt af alvorlig sygdom, og så var det fantastisk at komme ud til familien og blive fyldt op med glæde over det lille skønne menneske" En familieven

Masser af positiv kontakt i forløbet

De fleste familier fremhæver også, at den positive kontakt med familievennen har hjulpet dem. I nogle familier er det særligt relationen mellem et bestemt barn og familievennen, som har været det vigtigste, andre gange har der været relationen til den ene eller begge forældre, som har været i fokus.

"Min søn får mange nej'er i løbet af dagen, som han går og samler sammen i børnehaven. Det betyder, at han har brug for at blive tanket op med positiv kontakt, når han kommer hjem. Og det kan være lidt svært, når vi også har andre børn med forskellige behov, der skal dækkes. Bodil var god til at sætte ham i centrum, og give ham en masse god kontakt og succeser" En mor

"Sammen med Dorte kan jeg altid være helt mig selv. Når jeg er sammen med min familie, så føler jeg altid jeg skal påtage mig en bestemt rolle, før de accepterer mig. Dorte kan lide mig lige som jeg er." En mor

Et vendepunkt

Nogle familier oplever, at familievennen bliver et vigtigt vendepunkt i deres liv. Det er måske første gang de oplever uforbeholden hjælp fra en person, som de både føler sig trygge ved og har tillid til. Nogle forældre beskriver, at de samtaler de har haft med familievennen, har sat tingene i et nyt perspektiv eller har sat nye ord på det, de oplever, er svært i hverdagen. Disse familier lægger ofte også vægt på, at familievennen har deres ryg og ikke kommer med skjulte motiver eller stiller krav. Noget de kan opleve i kontakten med dagtilbud, skole eller andre fagpersoner.

"Da jeg første gang mødte HOME-START, så var jeg nede i et hul. Alt var svært. Dorte har hjulpet mig, lyttet og støttet mig. Nu har jeg fået et nyt perspektiv, og jeg ser fremad." En mor

"Jeg har hele tiden gerne ville have mere hjælp. Tidligere havde jeg ikke rigtigt nogle ord for det, som var svært. Når kommunen spurgte, hvad der var galt, så kunne jeg kun sige "det ved jeg ikke". Anni har hjulpet mig med at sætte ord på det, og nu har jeg fået en dame fra familiecenteret, som kommer og hjælper mig." En mor

"Min mand synes at vores problemer er vores problemer, og dem skal vi ikke dele med andre. Men han kunnet se hvor stor en hjælp Sanne har været for mig og børnene. Han har faktisk lukket vores familieven helt ind, og har endda betroet sig til hende". En mor

En ny blivende relation

Flere familier og familievenner bevarer efter afslutningen en form for kontakt. Omfanget kan være meget forskelligt. For nogen er det en sms eller en kop kaffe i ny og næ. For andre er der skabt en tæt og støttende relation, som forsætter på et venskabeligt plan efter forløbets afslutning. Her forsætter besøgene eller familievennen er behjælpelig, når familien har behov. Mange oplever efter afslutningen en ny gensidighed, hvor den frivillige også kan invitere familien hjem til sig. Måske deltager man også i hinandens fødselsdage.

"Det er lidt mærkeligt at forløbet slutter, men vi har heldigvis allerede den næste aftale på plads. Sanne henter ungerne tidligt på torsdag" En far

"Jeg føler lidt vores relation blev sat fri, da vi afsluttede forløbet med de to timer om ugen. Nu har besøgene fundet et mere naturligt leje, hvor vi ihvertfald ses en eller to gange på en måned." Familieven

"Emil og Sofie har ikke meget familie. Efter vi har afsluttet forløbet, er jeg blevet en rigtig reservebedste for Solvej. Vi to kan godt lide hinden. Sidste gang passede jeg hende fra lørdag til søndag, da de unge mennesker skulle til rund fødselsdag." Familieven

En livline – når man ikke har andre

En del af familierne beskriver, at de ikke har et netværk at trække på. Disse familier beskriver ofte, at de føler sig alene, isolerede og ensomme. Og at de drømte om at lære en masse nye mennesker at kende i Ringsted, men at det af forskellige årsager ikke er sket. For dem kan familievennen blive en reel livline, et menneske de stoler på og føler sig trygge ved, hvis de akut får behov for hjælp – både under og efter forløbet. De fleste forældre og familievenner beskriver forløbet som en fælles rejse, hvor relationen til familievennen har udviklet sig undervejs. I starten opfatter forældrene typiske familievennen som en gæst, men langsomt lærer de hinanden at kende og bliver trygge ved hinanden. Mange forældre beskriver, at de føler, at familievennen er blevet en del af deres familie. Det at have et andet menneske, som har ens ryg, kan være livsændrende for nogle forældre, som ellers har stået meget alene.

"Jeg har altid været sådan en som hjælper alle omkring mig. Da jeg selv fik brug for hjælp, så var der ingen hjælp at hente hos min familie og venner. Min familieven er det første menneske som rigtigt har hjulpet mig. Hun er den eneste jeg virkeligt kan ringe til, når det brænder på."
En mor

"Sara er på en måde ensom. Jeg er faktisk det eneste voksne menneske hun taler med. Med to timer om ugen kommer man ret tæt på hinanden. Jeg er ikke længere er en gæst, men nærmest blevet en del af familien." En familieven

"Jeg er kommet så tæt på Emma, måske fordi hun ikke har sin mor mere. Jeg vil altid have hendes ryg, også når vi har afsluttet" En familieven

"Når jeg åbner op omkring det som er svært med mine børn og mit helbred, så føler jeg mig altid afvist og affejet. Folk siger "nå nå det bliver nok bedre" og så holder jeg op med at åbne mig og bede om hjælp. Jeg har fået så mange afvisninger, men Susan har aldrig afvist mig. Hun lytter altid til mig og tager mig alvorligt." En mor

Hvad er afgørende for succesen i Ringsted?

At familierne har lyst til at få støtte fra HOME-START

"Anja [fra børnenes dagtilbud] fortalte om HOME-START. Hun gjorde meget ud af at fortælle, at det er et tilbud til *alle* forældre – også sådan nogle som os." En far

Det er følsomt at bede om hjælp, og måden vi italesætter familierne på, er afgørende for, at de opsøger os. Vi støtter alle småfamilier fra Ringsted og omegn, som mener, at et par ekstra hænder to timer om ugen, vil give mening for dem. Vi har ikke en fast målgruppebeskrivelse med tilhørende visitationskriterier – vi hjælper blot dem, som henvender sig.

Lige meget hvor svær og kompleks en situation familierne står i, er der ingen, som ser sig selv som 'socialt udsat' eller som en særlig sårbar målgruppe. Mange familier siger i den indledende samtale, at der nok er nogen, som har meget mere brug for hjælp end dem, på trods af at de beskriver udfordrende livsomstændigheder.

"Jeg troede først, at HOME-START kun er for socialt udsatte. Og det er vi jo slet ikke. Vi er en ressourcestærk familie, som for tiden har det lidt svært. De yngste af vores børn har nogle særlige behov, som kræver al vores energi. Vi går til ekstra møder med børnehaven, og Pelle er ved at blive udredt. Oven i det er Kim blevet ramt af alvorlig sygdom, så jeg står helt alene med børn, logistik, møder og fuldtidsarbejde." En mor

"Der er helt sikkert andre som har meget mere brug for hjælpen end os. Vi er en helt almindelig familie, som har været lidt uheldige de sidste tre år, hvor jeg har været sygemeldt og har været sengeliggende i en længere periode." En mor

At bede om hjælp skaber håb

For mange familier er det svært at række ud efter hjælp. Når familierne endelig ringer eller skriver til HOME-START, så er de klar, men forventer ventetid. Flere beskriver, at det var betydningsfuldt, at der hurtigt er et menneske i den anden ende. Familierne beskriver også, at det er værdifuldt at koordinatoren kommer hurtigt på hjemmebesøg. Det giver håb i en svær situation, hvor man ofte har taget tilløb til at ringe eller skrive. Selvom nogle af familierne må vente et stykke tid på det rigtige match, så føles det, som om der sker noget, når koordinatoren først har været på besøg. Under det første besøg tilbyder koordinatoren også, at familierne kan gøre brug af vores andre tilbud med det samme fx Legegryden og handyven.

"Det var grænseoverskridende at bede om hjælp. Vi vil jo gerne kunne klare os selv, men nu er vi bare nået til et punkt, hvor bare vi godt kunne bruge noget hjælp". En mor

"Da koordinatoren kom på besøg, så følte jeg, at nu sker der endeligt noget. Der er nogen som vil hjælpe mig. Og så var ventetiden ok, for jeg vidste hvad jeg ventede på, og at der blev arbejdet på sagen." En mor

At der er fokus på familiens ønsker og behov

Mange familier siger direkte på afslutningsbesøget, at de ikke kunne have forestillet sig en bedre familieven. Når familierne videre beskriver hvorfor, så lægger de især vægt på at familievennen har haft en god fornemmelse af deres behov, eller har været god til at spørge ind til deres ønsker. Mange af familierne lægger også vægt på, at familievennen har været god til at lytte og tilbageholdende med at give råd.

"Det har været en stor hjælp at Karin har kommet hos os. Det at hun har skulle komme, det har trukket mig op. Hun har altid været klar til at tage udgangspunkt i dagsformen. Vi har været ude og trille ture sammen. En gang var jeg simpelthen så træt, og så satte vi os bare i sofaen og sludrede over en kop the. Det har været virkelig dejligt at bytte babysnak ud med voksensnak." En mor

"Jeg har lavet mange ting sammen med Merete. Vi har sorteret børnetøj, været på legeplads og jeg har været ALENE i bad. Men det bedste er vores snakke. Hun har bare lyttet - uden at dømme mig og uden et hav af 'gode råd'. En mor

At familievennen også får noget ud af forløbet

Alle familier beskriver, at det er betydningsfuldt for dem, at familievennen også får noget ud af forløbet. At få hjælp i en sårbar situation af et menneske, som kommer helt frivilligt, har en kæmpe styrke, men kan også skabe en fejlagtig opfattelse af, at man ikke selv kan bede om noget. Derfor bruges der på matchbesøget tid på at tale om, hvad familievennen får ud af besøgene, så familien ikke føler, at de kommer til at stå i taknemlighedsgæld til familievennen.

"Da hun fortalte at hun fik mindst lige så meget ud af besøgene som mig, så vidste jeg bare hun var den helt rigtige familieven". En mor

"Hun får et dejligt frirum og jeg får kvalitetstid med en skøn baby" En familieven

"Det har været spændende og nyt at blive inviteret ind i en helt anden kultur." En familieven

At familievennerne føler sig 'godt klædt på' som frivillig familieven

Alle nye familievenner kommer på kursus, inden de bliver matchet med en familie. Det er vigtigt, at de føler sig både godt klædt på og klar til at komme ud i en familie. Under kurset lærer koordinatoren familievennerne godt at kende, så hun kan finde den helt rigtige familie til hver enkelt. Under kurset sikrer koordinatoren sig også, at de frivillige familievenner har de rette mellemmenneskelige kompetencer. Det kræver ikke en bestemt baggrund eller uddannelse at blive en fantastisk familieven. Men det er vigtigt, at familievennen har nogle grundlæggende kompetencer - fx kan reflektere over sig selv, kan se ting fra andres perspektiv og kan sætte familiens ønsker i centrum m.m. Det kræver også, at familievennens livssituation er nogenlunde stabil, så personen har overskud og omsorg at dele ud af på de ugentlige besøg.

"HOME-START tager ansvaret over for familierne meget alvorligt. Det betyder også, at vi står 100% inde for de familievenner vi sender ud til Ringstedes småbørnsfamilier. En gang imellem møder jeg et skønt og givende menneske, men hvor det ikke er det rigtige at blive familieven. Hvis man selv er ved at løbe tør for strøm, så kan det være svært at lade andre op samtidigt. Men så er der heldigvis et hav af andre gode foreninger i Ringsted, man kan give sig i kast med."

Koordinator

At komme ind i en familie og deres hjem, er en særlig opgave. For de fleste familievenner er det en ny rolle, som adskiller sig markant fra andre roller i deres liv fx at være forælder, bedsteforælder eller måske fagperson. Som familieven kan det være nye ting, man skal lære, og gamle ting man skal aflære fx at det er ok, at familien træffer nogle anderledes valg, end man selv ville gøre. På kurset deltager ca. 5-10 familievenner pr. gang, og det er i de fælles drøftelser undervejs, at familievennerne arbejder med HOME-STARTS værdier og overvejer de mange dilemmaer man kan stå i.

"Jeg føler mig SÅ klar til at komme ud og hjælpe en familie." En familieven

At opgaven er afgrænset

Alle familievennernes besøg varer i udgangspunktet to timer, og det er en vigtig og værdsat afgræsning for familievennerne. At man kun binder sig til to timer om ugen, giver ellers travle mennesker lyst til at engagere sig som frivillige familievenner i HOME-START. Mange har lige netop to timer tilovers, og har tidligere erfaring med frivilligt arbejde, der nemt griber om sig. Har man tid, lyst og overskud til at engagere sig yderligere, så er der altid muligt at få to familier, hvilket er en mulighed et par frivillige familievenner benytter sig af. Nogle familier værdsætter ligeledes den forudsigelighed, at man ved, hvornår familievennen kommer og går hjem igen.

At man altid kan få støtte fra koordinatoren

For at kunne åbne en HOME-START afdeling er det en forudsætning, at man har midler til at ansætte en lokalkoordinator, som har tid til at tage sig af familier og frivillige, og de udfordringer som nogle gange opstår, når mennesker mødes. Derfor står hverken familie eller familieven alene, når de er blevet matchet. Koordinatoren er med på det indledende møde mellem den frivillige og familien, og deltager i det afsluttende besøg, hvor også in indsatsen evalueres. Desuden følger koordinator op på alle igangværende forløb under indsatsen. Nogle familievenner har brug for en tæt ugentlig kontakt, andre lidt mindre. Både familier og frivillige beskriver, at det giver tryghed, at koordinatoren følger med på sidelinjen, og der altid er mulighed for at ringe eller skrive til koordinatoren.

"Jeg har før været frivillig, hvor arbejdet greb om sig. Jeg endte med at bruge meget mere tid end jeg havde tænkt, jeg skulle. Det var svært på egen hånd at sige nej til flere timer. Jeg ville jo bare gerne hjælpe. Jeg kan godt lide, at det er afgrænset til 2 timer i HOME-START – og at alle er enige om det. Familien er glad for jeg kommer. De er også glad for at jeg går igen." En familieven

At det er familiens eget ønske

At få en familieven er et helt frivilligt tilbud, derfor kan fagpersoner og andre ikke visitere til tilbuddet. Ofte hører familien om HOME-START via en fagperson, som fortæller lidt om vores familievenner. Herefter har mange familier brug for at overveje muligheden, inden de vælger at henvende sig. Det betyder meget for familiens lyst til at modtage hjælpen, at de selv har taget et aktivt valg. Som tidligere nævnt, så er fagpersonerne i Ringsted gode til at assistere med den første kontakt til HOME-START – ofte hvis familien har udtrykt et ønske om en familieven, men synes det er svært at ringe eller skrive.

"Jeg elsker bare at være sammen med børnene, og når mor så har en masse spørgsmål om lejekontrakt og betaling af dagtilbud, så ved jeg at Camilla altid gerne vil hjælpe. Jeg laver alt det sjove, og så klarer koordinatoren resten." En familieven

"Postkortet har hængt på vores køleskab i nogle måneder. En aften spidsede det hele til, og da børnene endeligt sov kl. 23, så skrev jeg en mail [til HOME-START]." En mor

Om vores frivillige familievenner

De frivillige familievenner er en mangfoldig gruppe, hvad angår alder, baggrund og bopæl i Ringsted, men de har alle det til fælles, at de er engagerede mennesker, som hver især yder en unik og fantastisk indsats i familierne. Vi har desuden haft enkelte frivillige familievenner, som kører fra nabokommunerne for at hjælpe Ringsteds småbørnsfamilier.

Familievenner stiller op med deres hjælpende hænder, deres åbenhed og livserfaring. De lytter, føler, for-
nemmer, snakker og prøver at forstå. De giver tid og nærvær til forældre og børn, skaber nye relationer og giver omsorg og praktisk hjælp.

Det har fra starten været lokal interesse for at blive frivillig familieven. Nogle familievenner beskriver, at de længe har ville arbejde frivilligt, men bare ikke lige havde fundet den rette hylde. Andre beskriver, at de allerede har et stort arrangement i andre foreninger i Ringsted.

De frivillige familievenner	2021	2022	2023
Frivillige familievenner i alt	11	26	31
Afholdte kurser	2	2	2
Nye familievenner som har gennemført kursus	11	18	9
Gennemsnitsalder på nye familievenner	54 år	56 år	54 år

Når den frivillige familieven er blevet matchet med en familie, følger lokalkoordinatoren løbende op på, hvordan det går, ligesom de frivillige familievenner løbende inviteres til Frivilligcafé og andre arrangementer i HOME-START både lokalt og centralt.

Bilag 1

Casefortællinger og beregninger

HOME-START er primært en forebyggende og foregribende tidlig indsats med dokumenteret betydning for den enkelte families fremtidige muligheder med henblik på at imødegå kriser og sammenbrud. HOME-START bidrager til at løse problemer, før de udvikler sig og kræver professionelle og mere indgribende sociale foranstaltninger og ved behov at bygge bro til eller komplementere fagprofessionelle indsatser i kommunen til både børn og deres familier. I årsrapporten og midtvejsevalueringen peges der på de mange faktorer, der er medvirkende til at familierne står et andet og bedre sted, når HOME-START afslutter et forløb eller på anden måde hjælper en familie godt videre. For at sandsynliggøre de budgetmæssige konsekvenser har vi udvalgt fire cases med henblik på at tydeliggøre potentialet for besparelser som følge af indsatser fra HOME-START.

Tabel 1: Oversigt over cases

Beskrivelse	Besparelse	Bevillingsområde
Case 1: En ledig forælder på kontanthjælp, der påbegynder uddannelse	152.390 kr. årligt. (2023-niveau)	Kontanthjælp
Case 2: En ledig forælder på kontanthjælp, der kommer i arbejde	152.390 kr. årligt. (2023-niveau)	Kontanthjælp
Case 3: En forælder, der med indsatsen kan fastholde job i stedet for langvarig sygemelding	146.738 kr. årligt. (2023-niveau)	Sygedagpenge
Case 4: Forebyggelse af behandlingsforløb for børn og/eller forældre	37.965 kr. - 113.881 (2022-priser)	Familiehuset

Case 1: En ledig forælder på kontanthjælp, der påbegynder uddannelse

Olga kontakter HOME-START, kort tid efter hun har født tvillinger. Hun har fået en hård begyndelse på møderskabet med mange søvnløse nætter, samtidigt med at forholdet til faren har været yderst problematisk. Olga har i lange perioder været på kontanthjælp af og til afbrudt af forskelligt løsarbejde og har også under graviditeten været på kontanthjælp.

Olga bliver matchet med Henny, som lige er gået på pension. Henny hjælper til med de to små, så Olga kan få ugens eneste pusterum helt alene. Henny læser for de små, leger og synger. Olga er alene dag og nat med børnene, og hun har ikke længere kontakt til faren. Tiden går, og de små skal starte i vuggestue. Henny hjælper til med indkøringen, og Olga bruger tiden på at søge job uden held. Henny har i mange år arbejdet på et plejehjem, og da Olga er et varmt og omsorgsfuldt menneske, falder snakken hurtigt på uddannelsen til SOSU-assistent, hvor der efterfølgende vil være gode jobmuligheder. De kontakter koordinatoren, som hjælper med at undersøge optagelseskravene. Olga kontakter en bekendt, som er i gang med uddannelsen, og hun synes det lyder spændende. Olga bliver optaget og begynder sin uddannelse, børnene trives i vuggestuen, og forløbet i HOME-START afsluttes. Henny forsætter sine besøg, da hun er blevet utroligt glad for de to små.

Kommunal besparelse: 152.390 kr. årligt.

Beregning:

Eksempel	Kontanthjælpsmodtager kommer i uddannelse												
Måned	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	I alt
Dagpengesats	15.874	15.874	15.874	15.874	15.874	15.874	15.874	15.874	15.874	15.874	15.874	15.874	
Refusion	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	
Medfinansieringsprocent	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	
Kommunal finansiering	12.699	12.699	12.699	12.699	12.699	12.699	12.699	12.699	12.699	12.699	12.699	12.699	152.390
Antagelser	Enlig forsøger under 30 år.												
	Ingen formue												

Case 2: En ledig forælder på kontanthjælp, der kommer i arbejde

Sara er højgravid, da hun kontakter HOME-START. Hun har i forvejen to små børn, og faren er ikke længere inde i billedet. Sara har ikke det store netværk i byen, så hun er bekymret for hverdagen med endnu et barn. De sidste par år har hun gået hjemme, så hun sig ensom og er meget alene i hverdagen.

Kort efter fødslen bliver Sara matchet med familievennen Lis. Til at begynde med beskriver Lis besøgene som 'brandslukning', da børnene og Sara på skift er syge det meste af vinteren. De aftaler, at Sara skal bruge tiden på en velfortjent lur – det er hårdt med tre små syge børn, når man også selv har feber. I takt med at foråret kommer stilner sygdommen af i familien, og besøgene ændrer karakter. Sara begynder målrettet at planlægge efter Lis' besøg. Under den sidste halvdel af besøgene hygger Lis med børnene hjemme, imens mor tager til læge, går i vaskekælder, tager til forældremøde m.m. Ting der ikke har været mulige eller svære at nå, når man er ene om alt i hverdagen.

Da barslen nærmer sig sin afslutning, er Sara begyndt at få nye drømme for fremtiden. Hun har talt meget med familievennen om fremtiden og ønsket om at blive selvforsørgende. De har bl.a. talt om de store arbejdspladser i Ringsted, og da forløbet afslutter, har en stolt Sara fået job på Slagteriet.

Kommunal besparelse: 152.390 kr. årligt.

Case 3: En forælder, der fastholdes i job i stedet for langvarig sygemelding

Sandra og Jacob kontakter HOME-START, da deres hverdag med tre mindre børn er meget presset. Sandra har i en længere periode været sygemeldt med stress, men er kommet tilbage på arbejde, men nu står hun igen over for en ny sygemelding, og denne gang synes det endnu vanskeligere at se sig ud af en situation, som hun oplever meget fastlåst. Sandra er bl.a. meget presset over situationen med det ene af børnene, som har særlige behov. Jacob har skiftende vagter, så Sandra er meget alene med børnene om eftermiddagen og aftenen. Sandra fortæller, at det er svært at have alle børnene samtidigt, og at hun konstant har dårlig samvittighed over for de to børn, som ikke kræver lige så meget af hende, som barnet med særlige behov. Sandra har fuldtidsarbejde, og når hun er hjemme med børnene sent om eftermiddagen, laver hun ikke andet end at løse konflikter. Uanset om hun er på arbejde eller hjemme føler hun ikke, at hun slår til. I den senere tid har hun også oplevet en stigende angst for at komme ud af huset.

Familien bliver matchet med en familieven, som selv har et voksent barn med særlige behov. Familievennen har stået i en lignende situation, så hun har stor forståelse for Sandra, og det pres hun føler. Sandra ønsker, at familievennen kommer om eftermiddagen, når Jacob er på arbejde. Hun vil gerne have, at de tilbringer tiden sammen, så hun ikke er så alene om børnene. Der kommer langsomt mere ro på familien. Det er rart for Sandra at tale med familievennen, og det giver hende håb for fremtiden. Familievennen får en god relation til børnene, og efter en periode har Sandra også mulighed for at tage ud og handle alene eller slappe af i soveværelset uden at skulle være 'på' hele tiden. Der kommer mere ro på familien, og Sandra får langsomt mere overskud. Efter lidt tid melder hun ud, at hun ikke længere ser ind i en ny langtidssygemelding.

Kommunal besparelse 146.738 kr. årligt. (1 år)

Beregning:

Eksempel sygedagpenge	Månedsløn 25.000 kr.											
Dagpengesats	4550	Ugentligt										
Måned	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Dagpenge	0	19.565	19.565	19.565	19.565	19.565	19.565	19.565	19.565	19.565	19.565	19.565
Refusion	0	0	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%	35%
Medfinansieringsprocent	0%	100%	65%	65%	65%	65%	65%	65%	65%	65%	65%	65%
Kommunal finansiering	0	19.565	12.717	12.717	12.717	12.717	12.717	12.717	12.717	12.717	12.717	12.717
Måned svarer til 4,3 uger	4,3											
												146.738

Case 4: Forebyggelse af behandlingsforløb for børn og forældre

Lykke henvender sig til HOME-START, da hendes første barn er et par måneder gammelt. Hun er lige flyttet i hus på landet sammen med Jesper, som er far til den lille pige. Lykke fortæller under det første besøg, at det har været en turbulent start på forældreskabet, da hun har forskellige psykiske udfordringer med i bagagen. Hendes opvækst har været svær, og efter fødslen er hendes fortid begyndt at fylde igen. Sundhedsplejersken har været på flere ekstra besøg efter fødslen, og da datteren er 8 uger scorer Lykke højt i en depressionsscreening. Lykke fortæller, at hun ønsker en familieven at tale med og gerne en, der kan tage lidt over med den lille samt hjælpe til med det praktiske, som kan være svært at overskue. Anja bliver familiens familieven, som kommer på besøg hver uge. De første mange måneder får Lykke mulighed for at hvile og slappe af, når Anja kommer besøg. Når Anja har fået den lille til at sove, så ordner hun køkkenet, lægger tøj

sammen og laver en lille frokost til Lykke. Hen over et år bliver Anja ved med at komme, og besøgene begynder langsomt at ændre karakter.

Lykke er mere smilende og vil med tiden gerne bruge tiden sammen med Anja, hvor de taler om stort og småt. Anja fornemmer, at Lykke er på vej tilbage både med energi og overskud. Lykke begynder på arbejde, og Anja forsætter med at komme. Efter et års tid er det helt tydeligt for Anja, at Lykke er helt tilbage på sporet. Datteren trives i vuggestuen, og det sammen gør Lykke på sit arbejde. Lykke begynder at bage, strikke og se sine veninder, noget der havde været helt utænkeligt for et år siden.

Indsatsen har betydet at familien ikke fik behov for behandlingsforløb i Familiehuset. I tabel 2 nedenfor fremgår priser på forskellige forløb i Familiehuset.

Tabel 2: Priser på forløb i Familiehuset.

Behandlingsforløb (2022-priser)	Kontakt-timer	Pris pr. uge	Pris månedligt	Pris for 3 måneder
Kontaktpædagog (§ 52.3,6 og § 76 og § 52,3,2)	3	4.414	18.980	56.941
Kontaktpædagog (§ 52.3,6 og §76 og § 52,3,2)	6	8.828	37.960	113.881
Familiebehandling (§ 52.3,3 og §11)	3	4.414	18.980	56.941
Familiebehandling (§ 52.3,3)	6	8.828	37.960	113.881
Psykolog	2	2.943	12.655	37.965
Psykolog	4	5.885	25.306	75.917